

18 MARS

1902

spelar Enrico Caruso in tio arior för The Gramophone Company. Inspelningen sker i Milano i Italien och Caruso får ett arvode värt cirka 500 dollar för inspelningarna.

1922

döms Mahatma Gandhi till sex års fängelse av engelsmännen i Indien för att han uppmanat sina landsmän till medborgerlig

ohörsamhet mot den brittiska kolonialmakten.

1944

ockuperas Ungern av Tyskland trots att tyskarna uppenbartligen håller på att förlora kriget. Ungern har hittills varit förhållandevis tyskvänligt i syfte att hålla sig utanför kriget, men nu går det inte längre. De ungerska judarnas lidande börjar nu på allvar då de massdeporteras till koncentrationsläger.

1954

efterträder FN:s generalsekretär Dag Hammarskjöld sin far, landshövding Hjalmar Hammarskjöld, på stol nummer 17 i Svenska Akademien. Det är första gången i Akademiens historia som en son efterträder sin far.

1960

enas Arbetsgivareföreningen och LO om likalönsprincipen. Särskilda kvinnolöner skall avskaffas inom fem år.

1965

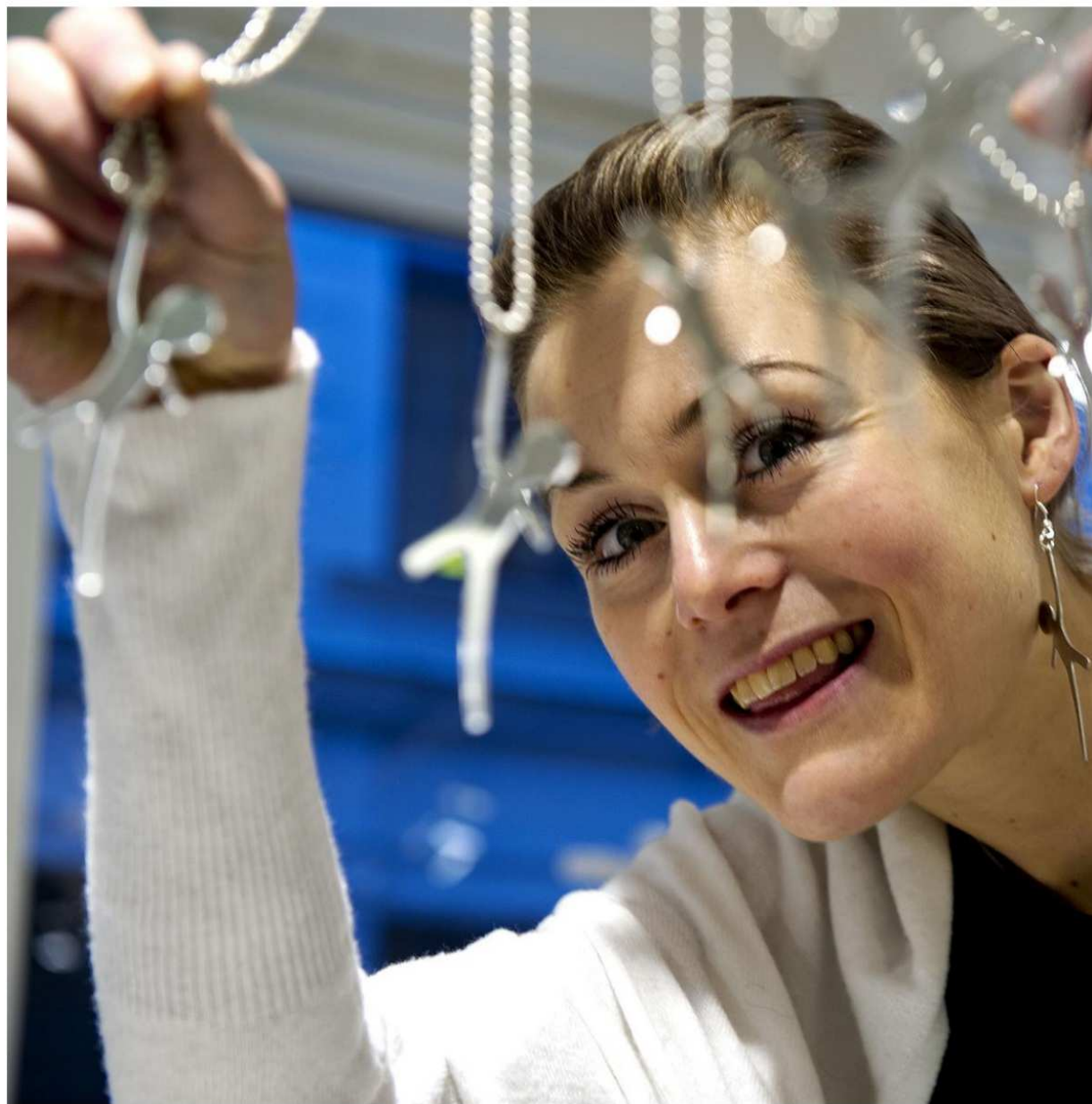

företar den ryske kosmonauten Alexej Leonov den första rymdpromenaden.

DAGENS NAMN

Edvard är ett fornengelskt namn sammansatt av ord som betyder rikedom och vaktare. Antalet namnbärare är runt 12 500, lite fler än 1 700 har namnet som tilltalsnamn.

Edmund är ett engelskt namn som är bildat av två ord som betyder rikedom och beskyddare. Nuförtiden är namnet mycket ovanligt, runt 1 400 heter så och knappt 200 har Edmund som tilltalsnamn.

SKAPANDE. Den halta silvergubben hjälpte Maria Cerboni att bli fri från anorexin och börja tro på sig själv.

Fri från självsvält

Självsvält, träningshets och dödsångest. I 13 år var Maria Cerboni sjuk i anorexi och ortorexi. Ett epileptiskt anfall blev vändpunkten, och genom skapandet fann hon vägen till friskhet.

Gubbar i plexiglas och stål hänger i rad på ställningen inne i smyckebutiken. Den ena armen på gubbarna klamrar sig fast i halskedjorna, den andra är halv och spretar ut i luften. Likadant är det med benen, det ena är helt och det andra halvt.

– Den här lilla gubben fick mig att börja tro på mig själv. Om jag kan hjälpa andra på samma sätt är det fantastiskt, säger Maria Cerboni och greppar tag i ett av smyckena.

Hon kramar gubben hårt i handen. När hon led av de ätstörningsklassade sjukdomarna anorexi och ortorexi hjälpte det henne många gånger när det kändes jobbigt. Som en trygg punkt i tillvaron fanns gubben alltid där, och gav henne hopp.

VARFÖR MARIA DRABBANDES av ätstörningar är lika oförklarligt som varför vissa blir alkoholister eller andra missbrukar droger. Men en rad olyckliga omständigheter kan ha gjort henne extra mottaglig. Hennes pappa gick bort när hon var nio år gammal. Efter det blev hon alltmör inbunden. Hon blev även mobbad i skolan.

Vid tolv års ålder hörde Maria sin tre år äldre systers kompis

klaga över sin tjocka mage.

– Jag tänkte att kroppen är något som jag kan ha kontroll över, och jag ville inte bli tjock, säger hon.

Maten och träningen blev ett ständigt projekt för Maria. Hon hade minutiös koll på allt hon stoppade i sig, och hon tränade fotboll

och ridning sju dagar i veckan. För att ingen skulle märka något blev hon expert på att manipulera sin omgivning.

– Vid frukosten kunde jag ta en macka i handen som jag sedan slängde, och jag åt aldrig något i skolan. Att jag tränade tyckte andra

Identitet genom svält

■ Anorexia nervosa betyder nervös aptitlöshet. En person som lider av sjukdomen har en stark viktfobi och bygger upp hela sin identitet genom sin svält. Den drabbade är stolt över att vara mager och utan denna magra kropp känner personen sig värdelös. Anorektikern lider av prestationsångest och känner att den måste prestera och vara perfekt för

att finnas.

■ Ortorexi hör till gruppen ätstörningar utan närmare specifikation, UNS. Den drabbade fastnar i ett tvångsmässigt hälsosamt och ofta väldigt fettsnålt ätande samt ägnar sig åt överdriven fysisk träning. Sjukdomen kan kallas en form av träningsnarkomani kombinerat med en strikt kosthållning.

Bild: ANDERS HOFGRÉN

och hets

bara var duktigt och hälsosamt.

Mariás sparsamma kost och hårda träning tärde på skelettet. När hon var 19 år drabbades hon av diskbräck. Då gick åtsörningarna inte längre att dölja.

– När jag inte fick träna längre slutade jag att äta nästan helt. Jag rasade i vikt och då märkte min mamma att jag inte var frisk.

MARIA KOM I kontakt med vården, och hon blev till och från bättre. Men hon föll alltid tillbaka i sitt destruktiva mönster.

När hon flyttade hemifrån eskalerade åtsörningarna ytterligare. I perioder levde hon på frukt och lightdrycker, varvat med långa arbetsdagar och hårda träningspass. Hon isolerade sig från omvärlden,

och byggde sitt eget fängelse.

Medan livet fladdrade förbi på utsidan, nekade hon sig själv från att delta.

”Jag var väldigt ensam i många år. Maten och träningen var det enda som betydde något”

– Jag var väldigt ensam i många år. Maten och träningen var det enda som betydde något, jag önskade ingenting mer. Jag var som en levande död.

Sommaren 2009 nådde Maria

Maria Cerboni

Ålder: 29 år

Gör: Driver egna företaget Corpo by Cerboni. Med det egendesignade smycket och symbolen vill hon kämpa för att motverka åtsörningar, självska-debetende och kroppsideal. Maria arbetar även som yogainstruktör och inriktar sig mot kroppskänedom

Bor: Göteborg

Livsfilosofi: Vi är alla unika! Lev i nuet, se och älska alla oavsett utseende

Hemsida: www.corpo.se

botten. Hon var då 26 år gammal och arbetade i en mataffär.

Hon minns hur det plötsligt svartnar för ögonen på henne, och hon faller ihop på golvet i epileptiska anfall. När hon vaknar upp igen har ambulansen kommit på plats.

– Min kropp sa stopp till slut. Jag kunde lika gärna ha dött.

Epilepsianfallet blev en väckarklocka för Maria. Hon insåg allvaret, och bestämde sig för att hon ville bli frisk. Maria blev sjukskrivaren och bodde växelvis på ett behandlingshem.

En dag när hon var hemma började hon att rita och forma gubbar i lera. Av en slump gjorde hon en gubbe som fick en halv arm och ett halvt ben. För första gången på länge började Maria att skratta.

– Det var den roligaste gubben jag hade sett. Det var då jag insåg att det inte spelar någon roll hur vi ser ut eller är. Vi alla är unika och perfekta i våra egna kroppar.

IDAG HAR det gått tre år sedan gubben föddes. Sedan dess har Maria avslutat sin behandling och är så gott som frisk, men det är en ständigt kamp.

– Åtsörningar sitter inte bara i antalet kilo, det handlar om ens egna känslor och tankar. Man måste våga gå hela vägen till friskhet och frihet.

Maria har också gått kurser i silversmide, och gubben har blivit till ett smycke. Med det som symbol vill hon föra kampen mot åtsörningar, kroppsideal och självska-debetende.

– Jag vill verkligen öppna upp ögonen på folk för vad som kan hända när man har den här sjukdomen. Jag har varit nära döden flera gånger, och jag började tro på mig själv med hjälp av smycket och genom yoga. Nu vill jag hjälpa andra att älska sig själva för den de är.

EMILIE AUNE

031-62 40 00 namn@gp.se

FYRA FRÅGOR

... till Erik Sturkell

professor i tillämpad geofysik, som fått Sixten Heymans pris 2013 för betydelsefulla insatser inom geofysiken.

■ Hur ser du på utmärkelsen?

– Jättekul att få uppskattning och erkännande efter allt jobb man lagt ner på sin forskning.

■ Vad handlar din forskning om?

– Vulkaner och meteoritnedslag och konsekvenserna av dessa. Under tio år har jag utfört forskning på Island, bland annat studerat de deformationer av landskapet som finns där för att få ökad kunskap om vulkanutbrotten.

■ Vad kan samhället lära av din forskning?

– Genom ökad kunskap blir det lättare att förutspå nya vulkanutbrott. Så är till exempel lokalbefolkningen på Island i dag väl förberedd inför ett utbrott. Värre är det med kunskaperna hos de turister som besöker ön. Och vad det gäller asteroider och meteoritnedslag så kan dessa ge både stora och små konsekvenser. Massdöden av djurarter var en följd av nedslaget av en jättelik meteorit.

■ Vad ser du för framtida utmaningar?

– Det är viktigt att få föra ut den kunskap man har till allmänheten. Är kunskapen dold så är ju chanserna till påverkan och utveckling så mycket mindre.

CARINA ELIASSON

MINNESORD

Kaj Olsson

Köpmän Kaj Arne Vilgot Olsson, Göteborg, har avlidit i en ålder av 86 år. Närmast sörjande är kusiner Roy och Kjell med familjer samt vännerna Anders med mamma Laila, Katarina, Valter, Stig, Tore och Thomas.

Kaj Olsson var född och uppvuxen i Kville, Bohuslän, där han gick i skola och konfirmerade sig. 1944-45 genomgick Kaj en tandteknikerutbildning i Gävle. I Göteborg hade Kaj Olsson eget tandteknikerlaboratorium under senare delen av 40-talet och in på 50-talet. Militärtjänstgöring gjorde Kaj på F-9 ute vid Säve där en del av uppgifterna bestod av att packa fallskärmar. Han blev mycket omtyckt av sina lumparkompisar.

På 1960-talet bestämde sig Kaj Olsson för att starta en egen så kallad presentaffär, vid Drottninggatan i Göteborg, där han inriktade sig på att sälja bland annat docksåp, slöjdartiklar och noggrant handtillverkade smycken, och även träleksaker. Under några år hade Kaj Olsson sin affär vid Arkaden, men då denna revs år 1972 fick Kaj flytta sin verksamhet först till Magasinsgatan och sedan till Kungsgatan där han stannade kvar fram till hösten 1996. Han var väldigt uppskattad av sina kunder för sitt så trevliga sätt.

ETT AV KAJ S stora intressen var naturen och han älskade särskilt att vistas bland Bohusläns storslagna vackra klippor på sin fritid under sommaren. Han var också en trogen medlem i Kallbadhusets vänner, Saltholmen. Kaj var kolossal hänförd av det ljuvligt varma och soliga Dominikanska Republiken dit han reste många gånger. Om någon av Kajs vänner önskade komma till en lite mer intressant plats här hemma i Sverige så ställde Kaj upp och körde personen ifråga dit.

Minnets, framförallt av Kajs stora generositet, kommer att leva kvar länge hos alla de som hade förmånen att vara med honom.

Thomas Svensson

Lappkast i livet

En del människor tar mod till sig och byter spår i livet. Känner du någon som tagit språnget mot något helt nytt och är värd ett porträtt i GP? Skriv och tipsa oss.

Värd att fira

Fått drömjobbet? Antligen tagit körkort? Seglat jorden runt? Säkert känner du någon som är värd att uppmärksamma med ett porträtt i GP. Skriv och tipsa oss.

Regler för minnesord

Vi vill veta den avlidnes ålder, hemort och närmast anhöriga samt skribentens kontaktuppgifter. Texten får vara högst 2 500 tecken inklusive mellanslag. Vi förbehåller oss rätten att korta och redigera den.